

METRİS R TİPİ KAPALI CEZA İNFAZ KURUMU ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:
2024/14

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 29/2/2024 tarih ve 2024/271 sayılı kararıyla oy birliği ile kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	2
A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Kurum Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	4
A. Fiziksel Koşullar	4
B. Yönetim ve Personelin Tutumu	6
C. Sağlık Hizmetleri	7
Ç. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri.....	8
D. Beslenme.....	9
E. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler	10
F. Dış Dünya ile İletişim.....	11
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	11
A. Değerlendirme	11
B. Tavsiyeler.....	12
1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler	12
2. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye.....	12
3. Jandarma Genel Komutanlığına Yönelik Tavsiye	13
4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler	13

AÖL	: Açık Öğretim Lisesi
AÖO	: Açık Öğretim Ortaokulu
ARDEF	: Araştırma ve Değerlendirme Formu
CPT	: Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi
OPCAT	: İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol
SEGBİS	: Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi
TIHEK	: Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UÖM	: Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in 1'inci maddesine göre Protokolün amacı; *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsanî ya da küçültücü muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. 29/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 8'inci maddesi uyarınca: *“Kapalı ceza infaz kurumları, iç ve dış güvenlik görevlileri bulunan, firara karşı teknik, mekanik, elektronik veya fizikî engellerle donatılmış, oda ve koridor kapıları kapalı tutulan, ancak mevzuatın belirttiği hâllerde aynı oda dışındaki hükümlüler arasında ve dış çevre ile temasın olanaklı bulunduğu, yeterli düzeyde güvenlik sağlanmış ve hükümlünün gereksinimine göre bireysel, grup hâlinde veya toplu olarak iyileştirme yöntemlerinin uygulanabileceği tesislerdir.”*

5. R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumları doğuştan ya da sonradan meydana gelen fiziksel veya ruhsal engele sahip, hasta ve bakıma ihtiyaç duyan kadın, erkek ve çocuk mahpusların¹ barındırıldığı, rehabilitasyon tipi bir ceza infaz kurumudur. Sağlık kurulu

¹ Bu raporda kullanılan “mahpus” sözcüğü, ceza infaz kurumlarında özgürlüğünden mahrum bırakılan tutuklu, hükümlü ve hüküm özlüleri ifade etmektedir.

raporunda belirtilen hususlar sebebi ile ceza infaz kurumunda barındırılmayan mahpuslar, R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda tutulmaktadır. Kurumda mahpusların almış oldukları cezaların infazı gerçekleştirilmesinin yanı sıra gerekli bakım ve tedavileri de yapılmaktadır.

6. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda ceza infaz kurumlarına ziyaret gerçekleştirmek TİHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 20/6/2023 tarihinde Metris R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ile talep üzerine görevlendirilen hekim ... ve psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, İdare ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Görüşmede; TİHEK Heyeti tarafından, UÖM, ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiştir. İdareden Kurum hakkında güncel bilgiler, Kurumun mevcut durumu, mahpusların sayısı ve sınıflandırmalarına ilişkin bilgiler alınmıştır. İdare ile yapılan görüşmenin ardından Ziyaret Heyeti ikiye ayrılarak koşulların bulunduğu alan ve eklentilerde ve toplu kullanım alanlarında incelemelerde bulunmuştur. Mahpusların yerleşim planına ilişkin alınan belge üzerinden farklı suç tiplerine göre koşullar İdarenin dahli olmadan rastgele seçilerek, infaz ve koruma memurları ve diğer idari personel bulunmaksızın koğuş içerisinde ve diğer alanlarda mahpuslarla birebir ve toplu görüşmeler yapılmıştır. Görüşme yapılan kişilere TİHEK hakkında genel bilgi verilmiş, ziyaretin amacı ile kapsamı belirtilmiş ve gizliliğe riayet edilerek rapor hazırlanacağı hususu aktarılmıştır. Ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış, ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş, ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 9/1/2023 tarihli ve 2023/3 sayılı kararı ve Başkanlık Makamınının 16/6/2023 tarihli ve 23763 sayılı oluruna istinaden 20/6/2023 tarihinde, Metris R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna² gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

² Bundan sonra kısaca Kurum olarak ifade edilecektir.

A. Kurum Hakkında Genel Bilgiler

10. Kurum, İstanbul ilinin Esenler ilçesinde Metris Ceza İnfaz Kurumları Kampüsü içerisinde yer almakta olup Kuruma toplu ulaşım araçları ile ulaşım sağlanabilmektedir.

11. Kurum 2009 yılında inşa edilmiş ve 2010 yılında faaliyete başlamıştır. Kurum, Metris 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna bağlı olarak hizmet sunmaktadır.

12. Kurum, 1191 metrekaresi açık alan ve 2241 metrekaresi kapalı alan olmak üzere toplam 3432 metrekare alanda hizmet vermektedir.

13. Kurum 2 katlı olup A, B ve C bloktan oluşmaktadır. Kurumda 46 adet 3 kişilik oda ve 12 adet tek kişilik oda bulunmakta olup toplam kapasite 150'dir. Mahpus başına düşen alan 9,7 metrekaredir.

14. Kurumda; eğitim birimi derslikleri, kütüphane, enstrüman ve sinema etkinlikleri için ritim odası, akvaryumların ve kuşların bulunduğu odalar, hobi bahçesi, satranç ve langırt odası, bilgisayar odası, revir muayene odaları, psiko-sosyal servis odası, fitness odası, özel banyo odası, çamaşırhane, kantin, yumuşak oda, avukat görüşme alanı, Ses ve Görüntü Bilişim Sistemi (SEGBİS) odası, aile görüşme odası, açık-kapalı görüşme alanları ve güvenlik kamera odası bulunmaktadır.

B. Kurum Personeli

15. İdare tarafından Kurumun, Metris 2 No.lu T Tipine bağlı olarak hizmet sunması nedeniyle personel sayısının görevlendirmeye bağlı değişiklik gösterdiği belirtilmiştir. Ziyaret tarihinde Kurumda 1 Kurum ikinci müdürü, 2 idare memuru, 5 infaz ve koruma başmemuru, 37 infaz ve koruma memuru, 9 sağlık memuru, 20 hasta bakıcı, 2 fizyoterapist, 1 fitness öğretmeni, 1 psikolog ve 3 teknisyen olmak üzere toplam 81 personel bulunmaktadır.

16. İdare tarafından mahpusların öz bakımı dâhil tüm ihtiyaçlarının personel tarafından yerine getirildiği bu nedenle personel sayısının yetersiz olduğu ifade edilmiş; 26 infaz ve koruma memuru, 1 sosyal çalışmacı, 3 sağlık memuru ve 8 hasta bakıcıya ihtiyaç duyulduğu belirtilmiştir.

17. İdare tarafından Kurumda görevli personelin meslek içi eğitimler aldığı, görev alanı ile alakalı olarak ise, Mesleki Müdahale, Moral-Motivasyon, Temel İlk Yardım, Etkili İletişim Teknikleri, Mahkûm Kabul Eğitimi vb. eğitimler aldığı aktarılmıştır. Ancak personelin

insan hakları ile işkence ve kötü muamele yasağına ilişkin özel herhangi bir eğitim almadığı tespit edilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılanlar

18. Kurumda 127 hükümlü, 8 hükümözlü ve 10 tutuklu olmak üzere toplam 145 mahpus bulunmaktadır.

19. Kurumda tutulan mahpusların 54'ü ruhsal, 2'si zihinsel ve 83'ü fiziksel engellidir.

20. İdare tarafından, Kurumda 5275 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesi³ kapsamında barındırılan mahpusların diyabetis mellütis, hipertansiyon, kronik kalp rahatsızlığı, koah, astım, obez, venöz yetmezlik, multiple skleroz, uzuv eksikliği, motor nöron hastalığı, kısmi felç vb. rahatsızlıklara sahip olduğu; 5275 sayılı Kanun'un 18'inci maddesi⁴ kapsamında barındırılan mahpusların ise genellikle atipik psikoz, şizofreni, organik olmayan psikoz, obsesif kompulsif bozukluk, bipolar anti sosyal kişilik bozukluğu vb. kronik tanılara sahip olduğu belirtilmiştir.

21. Kurumda kadın ve çocuk mahpus bulunmamaktadır.

22. Kurumda 1 Afganistan, 1 Pakistan ve 1 Suriye uyruklu olmak üzere toplam 3 yabancı mahpus bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Fiziksel Koşullar

23. Kurumda ziyaret edilen koğuşların tamamının tek katlı olduğu, mutfak bölümü ve havalandırma bahçesinin bulunmadığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların çoğunluğu koğuşlarda mutfak bölümü olmadığı için yemek yapmakta zorlandıklarını, sebze ve meyveleri banyo lavabosunda yıkadıklarını ifade etmişler ve bu durumdan yakınmışlardır.

---

³ 5275 sayılı Kanun'un "Hapis cezasının infazının hastalık nedeni ile ertelenmesi" başlıklı 16'ncı maddesine göre; "(1) Akıl hastalığına tutulan hükümlünün cezasının infazı geriye bırakılır ve hükümlü, iyileşinceye kadar Türk Ceza Kanununun 57 nci maddesinde belirtilen sağlık kurumunda koruma ve tedavi altına alınır. Sağlık kurumunda geçen süreler cezaevinde geçmiş sayılır.

(2) Diğer hastalıklarda cezanın infazına, resmî sağlık kuruluşlarının mahkûmlara ayrılan bölümlerinde devam olunur. Ancak bu durumda bile hapis cezasının infazı, mahkûmun hayatı için kesin bir tehlike teşkil ediyorsa mahkûmun cezasının infazı iyileşinceye kadar geri bırakılır.(...)"

⁴ 5275 sayılı Kanun'un "Akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlığı olan hükümlülerin cezalarının infazı" başlıklı 18'inci maddesine göre; "(1) Hapsedilme ve diğer nedenlerden kaynaklanan akıl hastalığı dışında ruhsal rahatsızlıkları bulunup da ruh ve sinir hastalıkları hastanelerinde tutulmaları gerekli görülmemekle infaz kurumlarına geri gönderilenlerin cezaları, belirlenen infaz kurumlarının mahsus bölümlerinde infaz edilir.(...)"

24. Ziyaret edilen koğuşlarda tuvalet ve banyonun bir arada olduğu, fiziksel engelli mahpusların bulunduğu koğuşlarda alafranga tuvaletin olduğu görülmüştür. Bununla birlikte bazı koğuşların tuvalet/banyo bölümlerinde tutunma barının olmadığı gözlemlenmiştir.

25. Ziyaret edilen bazı tek kişilik odaların alaturka tuvalet bulunan bölümlerinin yarım bir duvar ile odadan ayrıldığı ve kapının bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından bu durumun sebebi; mahpusların takibini kolaylaştırmak ve intihar riskini önlemek olarak belirtilmiştir.

26. Ziyaret edilen her koğuşta acil çağrı butonunun bulunduğu ayrıca bazı mahpuslarda kişisel taşınabilir çağrı butonlarının da olduğu görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların geneli butona bastıklarında hasta bakıcıların kısa sürede koğuşa geldiğini ancak hasta bakıcıların sayısının az olması ve yoğunluklarından dolayı bazı işlere yetişemediğini ifade etmişlerdir.

27. Ziyaret edilen koğuşlarda her mahpusun sağlık durumuna göre ayarlanabilir yatak ile yastık, nevresim, dolap, komodin bulunduğu görülmüştür. Ayrıca mahpusların sağlık durumlarına göre koğuşlarda tekerlekli sandalye, koltuk değneği ve protez gibi sağlık ekipmanlarının bulunduğu görülmüştür. Görüşme yapılan mahpuslar kişisel eşyalarını koğuşlarda bulundurabildiklerini, sağlık durumlarına göre sağlık ekipmanlarına izin verildiğini ve bir sorun yaşamadıklarını belirtmişlerdir.

28. İdare tarafından, koğuşların temizliğinin sağlık durumları uygun olan mahpusların kendileri tarafından yapıldığı; sağlık durumları uygun olmayan mahpusların koğuşlarının ise personel tarafından haftanın belirli günlerinde temizlendiği belirtilmiştir. Ziyaret edilen koğuşlardan bazılarının temiz olmadığı gözlemlenmiş; görüşme yapılan mahpuslardan bazıları temizlik yapmakta zorlandıklarını dile getirmiş ve bu hususta personelin kendilerine yardımcı olması talebinde bulunmuşlardır.

29. İdare tarafından Kurumun ısınmasının doğalgazla çalışan kalorifer tesisatı aracılığıyla sağlandığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpusların geneli kış mevsiminde ısınma konusunda bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

30. İdare tarafından su ihtiyacının şebeke suyundan sağlandığı, sıcak ve soğuk suya erişimde herhangi bir kotanın olmadığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar tarafından da sıcak ve soğuk suyun 24 saat aktığı ifade edilmiş olup bu konuda bir şikâyet dile getirilmemiştir.

31. Kurumda çamaşırhane bulunmakta olup burada 2 adet çamaşır makinesi ve 1 adet kurutma makinesinin bulunduğu görülmüştür. Görüşme yapılan mahpuslar çamaşırhanenin ücretsiz olduğunu, kıyafetlerinin haftada bir defa file ile toplandığını, yıkama ve kurutma işlemi sonrası file ile teslim edildiğini belirtmiştir.

32. İdare tarafından kendi başına yıkanma ihtiyacını gideremeyecek durumda olan mahpusların kişisel temizlikleri için 2 adet özel yıkama ünitesinin aktif olarak kullanıldığı ifade edilmiş, Ziyaret Heyeti tarafından da ünitelerin temiz ve kullanışlı oldukları gözlemlenmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar sağlık durumları uygun olanların kendilerinin duş aldığını, ihtiyaç olduğunda hasta bakıcılarından yardım istediklerini; yatağa bağımlı mahpusların ise duşlarının özel yıkama ünitesinde yapıldığını ifade etmişlerdir.

33. İdare tarafından, Kuruma haftada bir gün berberin geldiği ve mahpusların saç, sakal kesimi gibi işlemlerinin yapıldığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar da benzer şekilde haftada bir gün Kuruma berber geldiğini ifade etmişlerdir.

34. Kurumda 106 adet güvenlik kamerasının bulunduğu, mahpusların odalarının dışında tüm alanların kamera ile izlendiği, kayıt süresinin görüntü kalitesi ve harekete göre ortalama 6 ay olduğu belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından rastgele seçilen tarih aralıkları incelenmiş olup kamera kayıtlarının geçmişe dönük incelenmesinde bir sorun olmadığı, kameraların çalışır durumda olduğu ve izlenen kamera kayıtlarında kör noktanın bulunmadığı tespit edilmiştir.

35. Kurumda 6 adet yumuşak odanın bulunduğu, kameranın mahremiyeti sağlayacak şekilde tuvalet bölümünü görüntülemeksizin konumlandırıldığı, kayıt defterine göre mahpusların burada en fazla 1 saat tutulduğu ve kayıt defterinin düzenli ve eksiksiz olarak doldurulduğu görülmüştür.

B. Yönetim ve Personelin Tutumu

36. Ziyaret Heyeti tarafından mahkûm kabul alanı incelenmiş, kabul işlemleri hakkında İdareden bilgi alınmıştır. İdare tarafından ilk olarak evrak incelemesinin yapıldığı, daha sonra hekim ve sağlık memuru eşliğinde mahpusun fiziki sağlık dosyası, fiziki muayenesi ve ilaçları kontrol edilerek kabul işleminin yapıldığı aktarılmıştır. Mahpusların sağlık durumlarına uygun olarak (kalp pili, beyin pili vs. olduğu takdirde duyarlı kapı kapatılarak) duyarlı kapıdan geçişin sağlandığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar tarafından kabul işlemlerinin İdarenin belirttiği hususlara uygun olarak gerçekleştirildiği ifade edilmiştir.

37. Görüşme yapılan mahpusların tamamı İdare ve personelden memnun olduklarını, personelin kendilerine yardımcı olmaya çalıştığını belirtmiştir.

38. Görüşme yapılan bir mahpus obezite rahatsızlığının olduğunu, İdare tarafından kendisine özel sandalye yaptırıldığını, İdarenin tutumundan memnun olduğunu ifade etmiştir.

39. İdare tarafından sayımların sabah saat 08.00 ve akşam saat 20.00’de mahpusların sağlık durumlarına göre ayakta veya yatakta alındığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar da sayımların sağlık durumlarına uygun şekilde yapıldığını ifade etmiştir.

40. İdare tarafından mahpusların dilekçelerinin hafta içi sabah sayımlarında toplandığı, mühür vurularak ilgili birimlere havale edildiği, mahpusların talep etmeleri halinde çıkış numaralarının kendilerine verildiği belirtilmiştir. Ayrıca salı günleri koğuşların ziyaret edildiği, dilekçe ile müracaat edemeyenlerin taleplerinin sözlü olarak alındığı aktarılmıştır. Görüşme yapılan mahpuslar da her hafta müdür, psikolog, sağlık memuru, infaz ve koruma başmemurundan oluşan heyetin koğuşları ziyaret ettiğini, bir sıkıntılarının olup olmadığını sorulduğunu ifade etmiştir.

41. İdare tarafından Kurumda son 1 yıl içerisinde isyan veya intihar gibi olayların yaşanmadığı belirtilmiştir.

42. İdare tarafından iletilen bilgi ve belgeler üzerine yapılan incelemede; Kurumda 2022 yılında bir mahpusun bir personel tarafından işkenceye maruz kaldığı iddiasını içeren şikâyet dilekçesi üzerine Kurum Disiplin Amirliği tarafından ön soruşturma yapıldığı, soruşturma neticesinde iddiaların asılsız ve soyut olduğu gerekçesiyle soruşturmaya yer olmadığına dair karar verildiği anlaşılmıştır.

C. Sağlık Hizmetleri

43. Kurumda, İlçe Sağlık Müdürlüğünden görevlendirilen 4 hekim görev yapmaktadır. İdare tarafından sağlık hizmetlerinin gündüz ve vardiya ekibi tarafından yürütüldüğü; gündüz ekibinin hafta içi 08.00-17.00 saat aralığında; vardiya ekibinin 24 saat çalışma ve 72 saat dinlenme şeklinde görev yaptığı belirtilmiştir. Her vardiyada 1 hekim, 1 sağlık memuru ve 3 hasta bakıcının bulunduğu bilgisi edinilmiştir.

44. İdare tarafından revire günde ortalama 7 kişinin çıktığı, mahpusların muayene dilekçelerinin alınmasının yanı sıra haftada 1 defa yapılan vizitede sağlık durumlarının kontrol edildiği; Kurum hekiminin uygun görmesi durumunda hastaneye sevklerin jandarma personeli eşliğinde yapıldığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar hastaneye sevklerde gecikmeler yaşandığını ifade etmişlerdir. İdare tarafından jandarma personelinin sayısının yetersizliği ve hastanelerde ilgili hekimin bulunmadığı durumlarda gecikmeler yaşanabildiği, durumu acil olanlara ve Adli Tıp Kurumu raporu bekleyenlere sevklerde öncelik verildiği belirtilmiştir.

45. İdare, Kurumda dış hekimi bulunmadığı için dış muayenelerinin Metris 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda yapıldığını belirtmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar dış muayenelerinin yapıldığını ifade etmişlerdir.

46. İdare tarafından hekimin reçete ettiği ilaçların anlaşmalı eczaneler aracılığıyla temin edildiği, ilaçların bitim tarihi yaklaştığında Cezaevleri İlaç Takip Sisteminin uyarı verdiği belirtilmiştir. Kurumda ilaçların revir biriminde kameralı alanda muhafaza edildiği, mahpuslara ilaçların teker teker verildiği, ilaç dağıtımlarının 09.00 ile 21.00 saatleri arasında yapıldığı, hekim tarafından özel bir durum belirtildiği takdirde dağıtım saatlerinde bu hususa ayrıca riayet edildiği belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar ilaçların kendilerine verildiğini, içilip içilmediğinin kontrol edildiğini ve bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

47. Revirdeki acil durum çantası kontrol edilmiş, gerekli sağlık ekipmanlarının bulunduğu anlaşılmıştır.

48. Kurumda fitness odasında yürüyüş bandı gibi çeşitli ekipmanların bulunduğu görülmüş; 2 fizyoterapist ve 1 fitness öğretmenin görevli olduğu öğrenilmiştir. İdare tarafından fizik tedavi sürecine destek olacak faaliyetlerin yürütüldüğü, fizik tedavi sürecinde olan mahpusların salondan haftada 3 veya 4 defa yararlanabildiği belirtilmiştir. İdare tarafından fizik tedavinin mahpuslar için oldukça faydalı olduğu, yatağa bağımlı halde Kuruma gelen mahpuslardan fizik tedavi sayesinde yürümeye başlayanların olduğu ifade edilmiştir.

Ç. Psiko-Sosyal Servis Hizmetleri

49. İdare tarafından Psiko-Sosyal Servis Biriminde 1 psikolog ve 1 infaz ve koruma memurunun görev yaptığı belirtilmiştir. Ayrıca 1 psikiyatristin Metris 2 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan geldiği, Kurum özelinde psikiyatrist görevlendirmesine ihtiyaç duyulduğu, görevlendirme talep edildiği ancak henüz gerçekleşmediği ifade edilmiştir.

50. İdare tarafından Psiko-Sosyal Servis Biriminin, Kuruma giriş yapan mahpusla ilk 3 gün içerisinde görüşme yaptığı, görüşme sonrası Araştırma ve Değerlendirme Formu (ARDEF) hazırlanarak her bir mahpusun ihtiyaçlarına uygun bir müdahale planı oluşturulduğu, her koğunun genel itibarıyla haftada bir defa ziyaret edildiği ve intihar riski gibi özel durumu bulunan mahpusların yakından takip edildiği ifade edilmiştir.

51. İdare tarafından günde ortalama 3 mahpusun dilekçe ile görüşme talebinde bulunduğu, 5275 sayılı Kanun'un 18'nci maddesi kapsamında Kurumda bulunan mahpusların genellikle psikiyatrik tanıları itibarıyla aktif psikopatolojik semptomları olduğu göz önünde bulundurularak dilekçe şartı aranmadan da bireysel görüşmeler yapıldığı belirtilmiştir. İdare

tarafından iletilen bilgi ve belgelere göre; 2023 yılı içerisinde 659 bireysel görüşme ve 55 aile görüşmesi yapılmıştır.

52. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar psikolog ile görüştiklerini ve psikoloğun da düzenli olarak koğuşları ziyaret ettiğini ifade etmişlerdir.

53. İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelere göre; Kurumda kıyafet ihtiyacı bulunan mahpuslara yardımcı olunduğu, engelli maaşı ve malulen emeklilik gibi konularda yönlendirmelerin yapıldığı, ilgili kurum ve kuruluşlarla irtibata geçildiği anlaşılmıştır.

D. Beslenme

54. İdare tarafından yemeklerin Metris 1 No.lu T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda hazırlandığı; sabah, öğle ve akşam olmak üzere 3 öğün yemek verildiği ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı mahpuslar yemeklerin porsiyon, çeşit ve lezzet bakımından yetersiz olduğunu ve mide hastalıkları olanları rahatsız ettiğini ifade etmiştir. İdare ile yapılan görüşmede yemeklerin Kurum içerisinde hazırlanmadığı, diyet yemek listelerine bazen uyulmadığı, Kurumda gıda deposu olmadığı için diyabet gibi hastalığı olan mahpuslara ara öğün verilemediği aktarılmıştır. Ziyaret Heyeti tarafından Kurumda öğle yemeği yenilmiş, yemeklerin lezzet ve çeşit açısından yeterli olduğu; yemek listesinde yapılan incelemede de yemeklerin çeşitlilik açısından uygun olduğu değerlendirilmiştir.

55. İdare tarafından kendi başına yemek yiyemeyen mahpuslara hasta bakıcıların yardımcı olduğu ifade edilmiş; bu durum ziyaret esnasında Ziyaret Heyeti tarafından da gözlemlenmiştir.

56. Kurumda 1 kantin bulunmaktadır. İdare tarafından kantin harcaması yapamayan mahpuslara yardımcı olunduğu ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar kantin için dilekçelerin toplandığını ve ertesi gün ürünlerin teslim edildiğini ifade etmişlerdir. Kurum kantininde yapılan incelemede fiyatların piyasa fiyatlarına benzer şekilde olduğu ve yeterli çeşitlilikte ürün bulunduğu gözlemlenmiştir.

57. Görüşme yapılan mahpusların bazıları yemek ve kantin listelerine erişemediklerini ifade etmişlerdir. Ziyaret Heyetinin Kurum idari televizyon kanalından yemek ve kantin listelerinin yayınlanması önerisi İdare tarafından olumlu karşılanmış ve yerine getirileceği ifade edilmiştir.

58. İdare tarafından Kurumda içme suyunun şebeke suyu ile ya da kantinde satılan pet şişe sularla sağlandığı belirtilmiştir. İncelenen bilgi ve belgelere göre Kurumdaki içme ve

kullanma suyunun ayda bir defa analizinin yapıldığı ve İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e uygun olduğu anlaşılmıştır.

E. Eğitsel, Kültürel, Sosyal, Sportif ve Mesleki Faaliyetler

59. İdare tarafından Kurumda; Açık Öğretim Ortaokuluna (AÖÖ) 3, Açık Öğretim Lisesine (AÖL) 9, İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesine 1 mahpusun devam ettiği belirtilmiştir. AÖÖ ile AÖL kitaplarının Esenler Halk Eğitim Merkezinden temin edildiği; üniversite kitaplarının ise mahpusların ziyaretçileri aracılığıyla ya da dilekçesine istinaden ücreti kendisi tarafından karşılanarak temin edildiği ifade edilmiştir. Yıl içerisinde Yükseköğretim Kurumları Sınavına 7 mahpusun katıldığı belirtilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar eğitimlerine devam edebildiklerini, herhangi bir sorun bulunmadığını ifade etmişlerdir.

60. İdare tarafından Kurumda bir kütüphanenin bulunduğu, hafta içi 08.00-17.00 saatleri arasında bir infaz ve koruma memurunun burada görev yaptığı, kütüphanede yaklaşık 2000 adet kitabın bulunduğu belirtilmiştir. Mahpusların Kurum kütüphanesinden ve Gaziosmanpaşa İlçe Halk Kütüphanesinden 15 günde bir 3 adet kitap alabildikleri, koşullarda ders kitabı ve dini kitaplar hariç 10 adet kitap bulundurabildikleri ifade edilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından kütüphanede farklı alanlarda ve yabancı dilde kitapların olduğu gözlemlenmiştir. İdare tarafından iletilen bilgi ve belgelere göre son 1 yıl içerisinde 770 mahpusun kütüphaneden faydalandığı görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar kütüphaneden kitap alabildiklerini, koşullarda ortalama 15 kitap bulundurabildiklerini ifade etmişlerdir.

61. Kurumda 1 konferans salonu bulunmakta olup burada bağlama gibi müzik aletlerinin olduğu görülmüştür.

62. Kurumda akvaryumun olduğu bir balık odası ile kuşların olduğu bir oda bulunduğu görülmüştür.

63. Kurumda langırt ve satranç malzemelerinin olduğu bir oda ile bir hobi bahçesi de bulunmaktadır. Görüşme yapılan mahpuslar koşullara göre sırasıyla bu etkinliklerden yararlandıklarını ifade etmişlerdir.

F. Dış Dünya ile İletişim

64. Ziyaret edilen koğuşlardaki televizyonlarda 23 adet kanalın olduğu, bu kanallar içerisinde ulusal yayımlar ile müzik, spor, belgesel ve sinema kanallarının bulunduğu görülmüştür.

65. Kurumda koğuşlara ait müstakil havalandırma alanlarının bulunmadığı görülmüştür. İdare tarafından Kurumun 2 katlı olduğu, koğuşların her bloğa ait ortak havalandırma bahçesini farklı saatlerde kullandığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar gün içerisinde öğleden önce 2 saat ve öğleden sonra 3 saat olmak üzere toplam 5 saat havalandırmaya çıktıklarını ifade etmişlerdir.

66. Kurumda 30 kişilik 1 açık görüş alanı ve 21 kişilik 7 kapalı görüş alanının bulunduğu görülmüştür. İdare tarafından Kurumda görüşlerin çarşamba, perşembe ve cuma günleri yapıldığı belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen mahpuslar dini bayramlarda görüş yapıldığında o hafta olan açık görüşlerin yapılmadığını ifade etmişlerdir. İdare tarafından bayram görüşü ile açık görüş tarihinin aynı zamana denk gelmesi halinde birinin yapıldığı ancak artık görüş günlerinin aynı gün olması durumunda programın yeniden düzenleneceği ve her iki görüşün de yaptırılacağı ifade edilmiştir.

67. Kurumda görüntülü görüşme sistemi bulunmamaktadır.

68. Kurumda 6 adet ankesörlü telefon bulunduğu, pazartesi ve salı günleri mahpusların talep ettikleri zaman aralığında telefonla görüşme haklarını kullanabildikleri ifade edilmiştir. Görüşme yapılan mahpuslar da haftada 10 dakika telefon ile görüştiklerini ve bir sorun yaşamadıklarını ifade etmişlerdir.

69. Kurumda 1 aile görüş odasının bulunduğu, temiz ve kullanıma uygun olduğu görülmüştür.

70. Kurumda 1 SEGBİS odası, 2 avukat görüş odasının olduğu görülmüştür. Avukat görüş odasındaki konuşmaların dışarıdan duyulmadığı anlaşılmıştır.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

71. Ziyaret Heyeti başlangıçta Kuruma kabul edilmemiş, Kurum Müdürü ile telefonla ve yüz yüze iletişim kurulamamıştır. Yaklaşık bir buçuk saat sonra Kurum Müdürü ile gerçekleşen telefon görüşmesinde TİHEK'in görev ve yetki alanından bahsedilmiştir. Ancak

Kurum Müdürü, 17/6/2005 tarihli ve 25848 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik’in “Heyetlerin ziyaretleri” başlıklı 26’ncı maddesi kapsamında heyetlerin Kurumu ziyaret etmesinde Adalet Bakanlığından izin alınması şartının arandığını ifade etmiştir. Yaklaşık bir buçuk saat sonra gerçekleştirilen görüşmeler neticesinde Kuruma giriş yapılmıştır. İdare ile yapılan görüşmede mezkûr Yönetmelik’te TİHEK’in adına yer verilmemesi ve TİHEK hakkında bilgi sahibi olunmamasından dolayı Kuruma girişte gecikmenin yaşandığı belirtilmiştir. Bununla birlikte Kurum İdaresi tarafından ziyaret sürecinde Ziyaret Heyetine her türlü kolaylık sağlanmış ve tüm bilgi, belge, oda ve eklentilere erişimde herhangi bir sorun yaşanmamıştır.

B. Tavsiyeler

1. Kurum İdaresine Yönelik Tavsiyeler

72. Kurumdaki tüm koşulların tuvalet ve banyo bölümlerine tutunma barı yerleştirilerek erişilebilirliğe ilişkin düzenlemelerin yapılması,⁵

73. Belli aralıklarla koşulların temizliğinin kontrol edilmesi ve koşullarının temizliğini yapmakta zorlanan mahpuslara yardımcı olunması,

74. Kurumda koşullarda bulunan televizyondaki idari kanalda kantin ve yemek listelerinin yayınlanması,

75. Özel beslenmeye ihtiyaç duyan mahpusların diyet yemek listelerine uygun yemeklerin çıkarılması ve ara öğünlerin sağlanması,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

76. Kuruma psikiyatrist görevlendirilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁵ Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları) Kural5: “Hapishane idareleri fiziksel, zihinsel ya da diğer engellilikleri olan mahpusların hapishane yaşamına eşitlik temelinde tam ve etkili bir şekilde erişimini sağlayacak makul barınma koşullarını, tam olarak sağlar ve o koşullarda düzenlemeler yapar.”

3. Jandarma Genel Komutanlığına Yönelik Tavsiye

77. Hastane randevularında jandarma personelinin sayısının yetersizliğinden kaynaklı aksamaların yaşandığı anlaşılmış olup eksikliğin giderilmesi amacıyla yeterli sayıda personel görevlendirilmesinin sağlanması,
hususla tavsiye edilmektedir.

4. Adalet Bakanlığına Yönelik Tavsiyeler

78. Kurumun hasta veya bakıma ihtiyaç duyan mahpusların barındırıldığı rehabilitasyon tipi bir ceza infaz kurumu olduğu ve mahpusların bakım ve tedavi hizmetleriyle genel olarak personelin ilgilendiği gözetilerek; Kurum personel ihtiyacının karşılanmasına yönelik gerekli çalışmalarda bulunulması,⁶

79. Kurumda görevli personelin hizmet içi eğitim müfredatına insan hakları ile Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezaların Etkili Biçimde Soruşturulması ve Belgelendirilmesi için El Kılavuzu (İstanbul Protokolü) başta olmak üzere işkence ve kötü muamele yasağı, TIHEK'in görev ve yetkilerine ilişkin içeriklerin dâhil edilmesi,

80. Kurumdaki koşullarda mutfak bölümünün oluşturulmasına yönelik çalışmaların başlatılması,

81. Hükümlü ve Tutukluların Ziyaret Edilmeleri Hakkında Yönetmelik'in "Heyetlerin ziyaretleri" başlıklı 26'ncı maddesine ya da yeni oluşturulacak müstakil bir maddeye ulusal önleme mekanizması görevi yürüten kurumların önceden izin almaksızın ceza infaz kurumlarını ziyaret edebileceğine ilişkin hüküm eklenmesi,

82. Kurumumuz tarafından ulusal önleme mekanizması kapsamında gerçekleştirilen ziyaretler esnasında gerekli kolaylıkların sağlanması ve bu suretle Kurumumuzun görevlerini sağlıklı bir şekilde yerine getirebilmesi amaçlarını teminen, ilgililere gerekli bilgilendirmenin

---

⁶ CPT 11. Genel Rapor'dan alıntı [CPT/Inf (2001) 16]: "Personel sayısının düşük olması ve/veya mahpuslarla doğrudan temas kurma imkânlarını azaltan personel sistemleri, olumlu ilişkiler kurulmasını engellemektedir; ayrıca genel olarak hem personel, hem de mahpuslar için daha güvensiz bir ortam oluşmasına neden olmaktadır. Personel sayısının yetersiz olduğu durumlarda, söz konusu kurumda temel güvenlik ve yönetim düzeyinin tutturulabilmesi için oldukça fazla mesai yapılması gerekebileceği de unutulmamalıdır. Bunun sonucu olarak personelin stres düzeyi aşırı artabilir ve personel gereğinden hızlı yorulabilir, bu durum da herhangi bir cezaevi ortamında zaten bulunan gerilimi artırabilir."

yapılması talebi iletilmiş⁷ olmakla beraber izleme ziyaretini yürütmekte olan personelimiz zaman zaman engelleyici tavırlarla karşılaşabilmektedir. Metris R Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna yönelik izleme ziyaretinde yaşanan, Ziyaret Heyetinin uzun süre bekletildikten sonra Kuruma alınması gibi benzeri olayların yaşanmaması için ilgililere yeniden bilgilendirme yapılması,

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁷ TIHEK'e UÖM görevi tevdi edildiğinden beri birden fazla kez bilgilendirme yazısı yazılmıştır. Konuya ilişkin en son Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğüne 2/2/2024 tarihli ve 32714 sayılı yazımız gönderilmiştir.